

УДК 636.92.084.085.55

ТЕХНОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНОГО ВИСОКОБІЛКОВОГО КОРМУ В ГОДІВЛІ КРОЛІВ

Вакуленко І. С., д. с.-г. н.

Данець Л. М., н. с.

Інститут тваринництва НААН,

Лучин І. С., к. с.-г. н.

Прикарпатська ДДСГС

Данілова Т. М., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

Проведено зоохімічний аналіз пир'яного борошна. Встановлено вміст 74 % сирого протеїну і 1 % клітковини в 1 кг сухої речовини. Визначені оптимальні дози включення пир'яного борошна в межах 7 – 9 – 13 г при комбінованому типі годівлі, що дозволяє підвищити добовий раціон сукрільних, лактуючих кролематок та молодняку за вмістом білка відповідно на 30 – 40 – 60 відсотків і забезпечити підвищення інтенсивності росту молодняку на 14 – 17 % і збереженість на 10 – 12 %, забезпечити нормальну функцію вагітності кролематок та підвищити молочність у 20 днів на 37,6 – 46 відсотків. Виявлена можливість економії дорогих кормових компонентів на 25 – 75 % за рахунок включення в структуру раціонів комбікормів пир'яного борошна в межах 5 – 7 відсотків, що сприяє підвищенню рівня сирого протеїну в 1 кг корму до 170 – 190 грамів.

Ключові слова: відтворна здатність, збереженість, інтенсивність росту, лактація, молочність, пир'яне борошно.

Стабільне збільшення виробництва кролятини і хутрової сировини високої якості можливе на основі повноцінної годівлі, збалансованої за поживними, вітамінними та мінеральними речовинами, що позитивно впливає на фізіологічний стан організму тварин, а, отже, і на їхні продуктивні якості [1, 2].

Одним із резервів підвищення продуктивних ознак кролів є використання високобілкових нетрадиційних кормових компонентів: голозерного вівса та шротів без плівки, пир'яного борошна, хелатів та інших білкових, вітамінних та мінеральних добавок, які не використовуються в годівлі кролів [3, 4].

Лабораторією оцінки якості кормів та продуктів тваринного Інституту тваринництва проведено зоохімічний аналіз та встановлено високий вміст у пир'яному борошні протеїну (74 % в сухій речовині) незамінних і замінних амінокислот, вітамінних та мінеральних елементів, обумовлена необхідність проведення досліджень з визначення його впливу на енергію росту молодняку та репродукцію кролематок.

Матеріали та методи досліджень. Робота виконувалась у ДПДГ «Кутузівка» на кролях породи сірий велетень.

Перед формуванням дослідних груп було проведено зоохімічний аналіз пир'яного борошна та визначена норма поїдання кормів у практикуючому добовому раціоні (сіно люцерни, овес із плівкою) різними виробничими групами кролів.

Таблиця 1

**Схема вивчення продуктивної дії пир'яного борошна
на інтенсивність росту і продуктивність кролів**

Група	Сукрільні кролематки			Лактуючі кролематки			Молодняк на дорощуванні		
	п	Тривалість досліду, діб	Добавка протеїну до раціону г, %	п	Тривалість досліду, діб	Добавка протеїну до раціону г, %	п	Тривалість досліду, діб	Добавка протеїну до раціону г, %
I контрольна	5	30	ОР	5	45	ОР	0-15	5	ОР
II дослідна	5	30	ОР+5 г, 30 %	5	45	ОР+5 г, 30 %	10-15	5	ОР+5 г, 30 %
III дослідна	5	30	ОР+7 г, 45 %	5	45	ОР+7 г, 45 %	10-15	5	ОР+7 г, 45 %
IV дослідна	5	30	ОР+10 г, 60 %	5	45	ОР+10 г, 60 %	10-15	5	ОР+10 г, 60 %

Аналіз показав, що для сукрільних самиць добова норма вівса становила – 150 г, лактуючих – 300 г, молодняку після відлучення і дорощування до 3-х місяців – 130 г, а сіна відповідно: 50 – 100 – 50 грамів. При порівнянні з годівлею повнораціонним гранульованим кормом потреба білка за нормами при змішаному типі годівлі забезпечена лише на 70 %. Враховуючи вміст білка в пир'яному борошні, за даними лабораторії зоохіманалізу – 74 %, були проведені розрахунки добавок у раціон препарату для забезпечення потреби на 100 – 115 – 130 %. Така потреба забезпечується при додаванні в раціон білка відповідно – 5 – 7 – 10 грам (схема), за рахунок препарату – 7-9-13 грам. Розраховані добавки пир'яного борошна вводилися в суміші з пшеничними висівками 1 раз на добу вранці перед роздаванням основного раціону.

У дослідженнях враховували: поїдаємість препарату, вихід молодняку при окролі, живу масу кроленят при окролі в 20-, 30-, 45-, 60-, 90-денному віці, фізіологічний стан сукрільних та лактуючих самиць за живою масою, молочність самиць за живою масою гнізда в 20 і 30 днів, збереженість молодняку.

Живу масу молодняку визначали після 12 – годинної витримки з часу останньої годівлі.

Одержаний первинний цифровий матеріал опрацьовано методами варіаційної статистики з використанням персонального комп'ютера та пакету базових прикладних програм Microsoft Excel та SPSS [5].

Результати досліджень. Застосування пир'яного борошна в годівлі сукрільних самиць сприяло збереженню живої маси протягом вагітності, а незначне зниження живої маси після окролу відбулося за рахунок помету і воно не має статистичної вірогідності.

Тривалість вагітності також була в межах біологічної норми і становила від $29,8 \pm 0,37$ до $31,0 \pm 0,41$ діб. Різниця в тривалості між контролем і дослідними групами була незначною і статистично недостовірною.

Розмір гнізда при народженні був дещо вищим у дослідних групах (у межах 4,1 – 4,6 %) і статистично недостовірним.

Вагомий вплив пир'яного борошна спостерігали на показниках молочної продуктивності самиць. Так, у самиць дослідних груп молочність у 20 днів пере-

вершувала контрольну відповідно на 46,0 – 4,0 – 37,6 відсотків. Більш високою також була молочність у самиць дослідних груп у 30 днів і перевершувала контрольну на 39,2 – 12,2 – 38,9 відсотків.

Слід відзначити, що найбільш вагомий вплив пир'яного борошна на молочність самиць спостерігали у II та IV дослідних групах (37,6 – 46 %), де до раціону додавали 5 г та 10 г білка або 7 та 13 грамів пир'яного борошна (таблиця 2).

Таблиця 2

**Молочність кролематок в 20 і 30 днів лактації
при згодовуванні пир'яного борошна**

Група	Розмір гнізда в 20 днів, кг				Розмір гнізда в 30 днів, кг			
	n	M±m	Cv	+ або – проти контролю, %	n	M±m	Cv	+ або – проти контролю, %
I контрольна	5	1675,3±311,95	32,25		5	3552±457,4	12,3	
II дослідна	5	2444,3±215,8	15,29	+46,0	5	4944,0±481,9	16,95	+39,2
III дослідна	5	1743,0±430,6	42,8	+4,0	5	3986,7±667,1	28,98	+12,2
IV дослідна	5	2304,3±377,4	28,4	+37,6	5	4933,3±233,3	8,19	+38,9

Позитивний вплив пир'яного борошна на молочність самиць зумовив більш інтенсивний ріст кроленят у різні вікові періоди (табл. 3).

Інтенсивність росту молодняку визначається живою масою. Аналіз таблиці засвідчує, що маса кроленят при народженні в усіх дослідних групах була на одному рівні. Різниця між дослідними групами та контролем на користь дослідних становила лише 4,2 – 4,7 відсотків, що підтверджує позитивний вплив препарату. До 20 – денного віку, коли кроленята вживали лише молоко, впливу на ріст молодняку пир'яного борошна не виявлено. У 30 – денному віці, коли кроленята разом із матір'ю почали вживати даний препарат, вплив його відзначився. Так, різниця в живій масі кроленят дослідних II і IV груп проти контролю 41 – 45% із високою достовірністю $P \geq 0,99$ і $P \geq 0,999$. За період із 30 до 45 – денного віку самиці і кроленята адаптувалися до нового кормового компоненту і значно збільшили живу масу. Так, різниця в живій масі між кроленятами дослідних груп і контролю була в межах 250 – 300 грам або на 30 – 38 % з достовірністю $P \geq 0,99$.

Після переведення кроленят повністю на загальний раціон при відлученні від самиць, кроленята ще повністю не адаптувалися до нового корму і позитивного впливу в період росту від 46 – 60 – денного віку не проявилось, крім II дослідної групи $P \geq 0,99$.

У період росту з 60 до 90 днів кроленята пройшли 2 стреси-фактори і повністю адаптувалися до кормової добавки. Зазначене стверджується показниками живої маси в 90 днів. Кроленята дослідних груп перевершували контрольних на 14 – 17 відсотків або на 350 г ($P \geq 0,999$) і досягали за живою масою показників при промисловому вирощуванні.

Таблиця 3

**Жива маса кроленят у різні вікові періоди
при згодовуванні добавки пір'яного борошна**

Група	1 день			20 днів			30 днів			45 днів			60 днів			90 днів		
	n	M±m	+ або – проти контролю, %	n	M±m	+ або – проти контролю, %	n	M±m	+ або – проти контролю, %	n	M±m	+ або – проти контролю, %	n	M±m	+ або – проти контролю, %	n	M±m	+ або – проти контролю, %
I контрольна		57,3 ±4,5	-		336,7 ±43,8	-	12	425,8 ±35,5	-	10	545,0± 45,7	-	13	931,5 ±74,0	-	12	1981,7 ±26,4	-
II дослідна		60,0 ±0,58	+4,7		326,0 ±29,7	-3	12	600,8 ±29,7**	+41,1	10	698,0± 25,6**	+28	13	1113,1± 53,0**	-22,1	12	2322,5 ±16,6***	+17,2
III дослідна		59,7 ±12,3	+4,2		247,0 ±54,5	-27	12	501,7 ±39,9	+17,8	10	739,0± 85,6**	+36,6	13	886,9 ±51,3	-5,0	12	2265,8 ±11,4***	+14,4
IV дослідна		59,7 ±3,2	+4,2		306,7 ±48,2	-9,8	12	616,7 ±22,0***	+44,8	10	750,0± 44,2**	+37,6	13	913,1 ±38,2	-5	12	2301,7 ±13,8***	+16,1

Примітка. * $P \geq 0,95$; ** $P \geq 0,99$; *** $P \geq 0,999$.

Використання в годівлі кролів пир'яного борошна також спряло підвищенню збереженості молодняка за період від народження до 90 днів на 10 – 12 відсотків.

Висновки:

1. Білково-мінеральний компонент раціону – пир'яне борошно, містить 74 % білка і 1 % клітковини та значний вміст сірко утримуючих амінокислот і мікроелементів, що дає можливість для використання його для балансування в раціонах комбінованого типу годівлі та гранульованих комбікормах при сухому типі годівлі при незначній кількості компонентів (1 – 3) за білковим рівнем згідно нормативних потреб.

2. Оптимальною нормою введення пир'яного борошна в раціон при комбінованому типі годівлі є: 7 – 9 – 13 грам, що дозволяє підвищити добовий раціон сукрольних, лактуючих самиць та молодняка від 45 до 90-денного віку за білковим складом на 30 – 45 – 60 відсотків і забезпечити підвищення інтенсивності росту молодняка на 14 – 17 %, або на 300 – 350 грам та збереженість на 10 – 12 відсотків.

3. Застосування пир'яного борошна в структурі рецептів повнораціонних комбікормів забезпечує зниження кошторису кормових компонентів: вівса та ячменю на 75 %, гороху – на 42 %, пшениці та сої – на 25 %.

4. Включення в структуру рецептів комбікорму 5 – 7 % пир'яного борошна при сухому типі годівлі підвищує рівень протеїну в 1 кг корму до 170 – 190 г.

Бібліографічний список

1. Вакуленко И. С. Кролиководство: [Монография] / Вакуленко И. С. / УААН, Ин-т жив-ва. – Х., 2008. – 280 с.

2. Вакуленко І. С. Ефективність вирощування кролів і використання кормових ресурсів / І. С. Вакуленко, В. С. Ліннік, Т. М. Очковська. – Збірник наукових праць Луганського НАУ. – Луганськ : Видавництво „Елтон-2”, 2009. – № 51. – 125 с. (Серія сільськогосподарські науки)

3. Сидорова К. А. Применение кормовых добавок в кролиководстве: [метод. рек.] / К. А. Сидорова, К. С. Есенбаева, А. А. Бакташева, Г. М. Полосина, Т. В. Качалкова, Н. А. Петрова. – Тюмень, 2004. – С. 30.

4. Есенбаева К. С. Экологофизиологическое обоснование использования кормовых добавок в кролиководстве: методические рекомендации / К. С. Есенбаева, К. А. Сидорова, Н. А. Череменина, С. А. Веремева, А. А. Бакташева. – Тюмень, 2008. – 23 с.

5. Плохинский Н. А. Биометрия. – М: Изд-во МГУ, 1970. – 367 с.

ТЕХНОЛОГИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПЕРЬЕВОЙ МУКИ В КОРМЛЕНИИ КРОЛИКОВ

Вакуленко И. С., Данец Л. Н., Институт животноводства НААН

Лучин И. С., Прикарпатская ГОСХС

Данилова Т. Н., Харьковская государственная зооветеринарная академия

Проведено зоохимический анализ перьевого муки. Установлено содержание 74 % сырого протеина и 1 % клетчатки в 1 кг сухого вещества. Определены оптимальные дозы включения перьевого муки в пределах 7 – 9 – 13 г при комбинированном типе кормления, что позволяет повысить суточный рацион сукрольных, лактирующих крольчих и молодняка по содержанию белка соответственно на 30 – 40 – 60 процентов и обеспечить повышение интенсивности роста молодняка на 14 – 17 % и сохранность на 10 – 12 %, обеспечить нормальное функционирование беременности кроликоматок и повышение молочности в 20 дней на 37,6 – 46 процентов. Определена возможность экономии дорогостоящих кормовых компонентов на 25 – 75 % за

счет включения в структуру рецептов комбикормов перьевой муки в пределах 5 – 7 процентов, что способствует повышению уровня сырого протеина в 1 кг корма до 170 – 190 граммов.

Ключевые слова: воспроизводительная способность, сохранность, интенсивность роста, лактация, молочность, перьевая мука.

TECHNOLOGY OF EFFECTIVE USE FEATHER MEAL IN FEEDING FOR RABBITS

Vakulenko I., Danets L., Institute of animal science, NAAS

Luchyn I., Carpathian State Agricultural Experiment Station, Institute of Agriculture of the Carpathian region NAAS

Danilova T., Kharkiv State Zooveterinary Academy

A chemical analysis of feather meal. Studies to determine the composition: 74% crude protein and 1% fat in 1 kg of dry matter. The optimal dose inclusion feather meal within 7 - 9 - 13 g in the combined type of feeding, that allows to increase the daily diet of pregnant, lactating female rabbits and calves protein content by 30 - 40 - 60 percent and to increase the intensity of the growth of young animals by 14 - 17%, and the safety of 10 - 12%, to ensure the normal functioning of the pregnant rabbits and increase milk yield in 20 days 37.6 - 46 percent. The possibility of saving expensive feed components by 25 - 75% due to the inclusion of animal feed recipes feather meal structure in the range of 5 - 7%, thereby increasing the level of crude protein in 1 kg of feed up to 170 - 190 grams.

Keywords: reproductive ability, integrity, intensity of growth, lactation, breast, feather meal.

УДК 636.05.082

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДТВОРЕННЯ ПОГОЛІВ'Я НА ТОВ «НВП «ГЛОБІНСЬКИЙ СВИНОКОМПЛЕКС» ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вацький В. Ф., к. с.-г. н., Шаферівський Б. С., к. с.-г. н.

Полтавська державна аграрна академія

Глобинський свинокомплекс – підприємство з замкнутим виробничим циклом, що включає одержання молодняку, його вирощування на ремонт, формування основного стада, відгодівлю молодняку та вибракуваних тварин. Переробка проводиться на власному підприємстві компанії – Глобинському м'ясокомбінаті.

Відтворення поголів'я свиней здійснюється на племінному та двох промислових (товарних) репродукторах. Осіменіння-штучне. Вік першого осіменіння маток 230-250 днів, вік першого опоросу – близько 12 місяців при живій масі 168-170 кг. Підсисний період – 21 день. Тривалість репродуктивного циклу 162 дні, коефіцієнт використання маток 2,25. Високий генетичний потенціал та добрі стартові умови при вирощуванні сприяють прояву високих продуктивних та репродуктивних якостей у свиней різних генотипів.

Ключові слова: відтворення, осіменіння, опорос, багатоплідність, велика біла порода

Плодючість – одна з найважливіших біологічних і господарських властивостей с.-г. тварин, яка, особливо у багатоплідних тварин, зумовлює високу еко-